

Vers. 8.] Quoniam tu percussisti omnes adversantes miliū Ait Titelmannus : Percussisti omnia inimicorum tuorum sine causa: dentes peccatorum contrivisti.

Sicut tuam tuam Deus jam certa spe praeceptio, judicium de fato faciens ex praeferito tempore. Repressisti antea imperium hostium meorum, & cum dedecore detexisti fraudulentia consilia, & verba: ipsos sic corrum quodammodo excutientis & conterent dentes, ut Golix, Saulis, Philistorum, & Iudeis banebant me, & procaciter dicebant: Non est filius ipse in Deo eis; velut impacto colapho tam valido, ut dentes si exciderent, refutari maleficentiam ipsorum. Sic Eusebius, Didymus, Hieronymus, Augustinus, Cauditoris, Remigius, Haymo, Bruno, Lyra, Ludolphus, Dionysius Carthusianus, Cajetanus, & alii recentiores, qui extendebant etiam ad tempus futurum, & ad perlectores Ecclesie, ac nominatio Judaeos, quorum fingenda erat maleficentia, & potesta tum civilis, tum laica. Arias praeceptorum pro futuro fumens, ait deprecari vatem ut lenius coercet hostes, hoc est, alipson faciem impactis, & molari bus quorundam, qui mordere frudebant, confraetis: B. 2. R. 18. Sic fanē percuso accidit Abialon, & Achitophel b. 14. 6. 17.

Percussisti omnes adversantes miliū sine causa.] Hieronymus ex Hebreorum nomine לְבָתִים: Percussisti omnia inimicorum maxillam. Et in Commentario videatur preferre hanc lectionem tamquam magis confermam sequenti membra de dentibus. Origenes idem testatur de codicibus Hebreis quos videtur, Fortassis autem quid & Hebrei nonnulli affirmant, Interpretes Lxx, pro maxilla, posuisse sine causa, dictio fugiendo valitatem vel retinuta exemplaria altera se habuisse. Eadem interpretatione testantur, qui versiones ex Hebreo textu considerunt, Pagninus, Cajetanus, Felix, Vatablus, Campensis, Clarius, & magis probant Eugubinus, Janienius, Titelmannus, Arias, nec veretur Franciscus Georgius Venetus & nostram vocare mendosam. Ratio Eugubini est quam actulis Origenes, quia nihil significat, perentere sine causa. Favet Paraphrasis Chaldaea, que exponit: Percussisti omnes: auctores iniusticiam sine genere coram. לְבָתִים בְּלַבְּלָתִים. Refert idem Aquila editio bengalica Eugubinus; Ex eiusdem cypriani & Zephoni usoribus. Et Symmachus: לְבָתִים. Sulpicius Lxx, parvulus ponendo legiblem לְבָתִים, quod sonat defatiga, ioune, & vanum callit. Chaldaea, que exponit: Labau, significat quidem לְבָתִים, sed לְבָתִים labau, significat qui demus, aut exterum malum; sed ex verbis labau, & labau, derivatum nonnihil reprobatur, cui præfigitur articulus, ne non extat, cum bava & hanuah nominibus minus apta confusio textus. Quare melius conjectura Genebrardus, qui lectionem est: Labau, & noster, apocope esse in לְבָתִים ex לְבָתִים, quod vocabulum constat articulo 1. & 2. non est. Et autem labau redundantem littera ultima ex לְבָתִים chiba grata, adverbium gratus & sumptu pro temere, immo, sine causa. Similiter exempla apocopes afferit Genebrardus: בְּלַבְּלָתִים pro Labau, & בְּלַבְּלָתִים pro Labau, & hebet iolum. Humfridi producit exemplum: נְאֵן כִּי לְבָתִים: non oportebit verò tunc scribere: לְבָתִים nisi per seipso, sed per (c)teva quia tandem puncto seu notatum reperitur idem nomen.

Ad rationem Origensis liquet responsum, dicendo LXX, intellexisse apocopen dictiois. Quod obiectabat Eugubinus, nullum vim habet enim, sine causa, unigenitus est verbo, percussisti, sed participio, adversantes. Quamquam percutere abolute potest, sum pro eo quod est maxillam percute, atque colaphum in fringere, sicut & Hebrewum הַבְּלָתִים, & Graecum οὐδὲν, quod cum addico dicit Demosthenes εἰς τοπίον συγγεναῖς, five malam & maxillam.

Ignominiosam hanc atque iverilem, & probriplenam percusionem esse docui ubi in Commentario Epistole Petri prima. Eadem verba sunt: quum describitur percussio Michæli, quamvis exprimatur nomen לְבָתִים, & οὐδὲν maxilla. Sed quoniam Jeremias narratur percussus & cædēta verba ponuntur sine illo nomine, & exponiunt rāmen de percusione maxilla. Nec dilipcerit sequendo editionem Hebrewum, ut exponitur de maxilla percusione, tenim esse quem tra-

Vers. 9.) Domini est filius: & super populum tuum benedictio tua.

Ego miseri sunt qui non intelligent: unde nam fatus peti debet; & quod vana sit filius hominis X, k. p. 55. 13. alibi canit querunt quām à Deo: qui est Deus Deus, id est, unus ac verus Deus filius faciens, tu Deus illos, qui in populo tuo concibit volunt, summis afflictis beneficiis, tueris, ac foves,

Sumunt aliqui, ut Athanasius & Theodosius, totam sententiam deprecatori, ut sibi quidem falsum Pro-

Athanasius Theodosius sententia.

pheta, toti populo poterit benedictionem, etiam iis, qui membrum in eadē necesse apostrophe, ita ut prius quoque continet directam orationem ad Deum. Verum, ut ante monit, verbum substantivum, & magis præficeret simplicem propositionem. Atque ita sententia alio præterea loco Augustinus n. annotans in scriptura ur. d. Trin. cap. 6. Veteris præteritum Testamentum similes esse locutiones, Augustini in quibus talis transiit fit, ut videatur de alia & alia obliteratio. per longa tempora. Atq; ita vult in tercia persona priora nos accipere verba: Domini est filius; hac autem in secunda, licet de eadem sit sermo. Lege apud illum exempla alia, & unum ex Epistola ad Romanos x. x. cap. 1.

Super populum tuum.] Non significat, super, quod super meritum exaltabuntur, quia non sunt condigne Rom. passionis & huius temporis ad futuram gloriam, &c., ut ex parte Haymo: neque quod deliper veniat benedictio de superioribus, ut Bruno, sed super populum benedictio ista, quod populo communicatur.

Benedictio tua.] Benedictio comprehendit omne beneficium, dicere enim Dei, facere est Spiritale præteritum bonum, benedictio dici solet, eaque in primis, qua Beleti & benedictio ad perceptionem regni cœlestis vocatur.

Ad homines à Deo proficiens benedictio, a Matt. 25. 39. inquit Nicceporus Blemmeus, gratia: ab hominibus ad autorem immediatum salutis humanae Christum, ut homo erat, ac simul Deus: qui propteresse Jesus appellata est, quod nomen Eusebius ait hic esse: quoniam sit ramen non יהוֹשֻׁב, sed יְהֹוָה יְהֹוָה.

Domine filius,] Articulus Hebreus 9. 10, præfixus nomine Tetrammatron, non modo Genitivus causum, sed etiam Dativum, (Hieronymus vertit, Dominus noster) & Ablativum cum prepositione potest designare. Senus semper idem, quod nempe Iohannes Domini filius: sibi Domino tribuenda: à Ioh. Domino pendeat. Quo pacto Osanna filio David, significat ab eo taliter esse. Chaldaea editio exprefit Ablativum per propositionem קֶרֶם פְּנִימָה, lemin kodam puriana, & facie domini redemptio.

Articulus 10. præfixus nomine Tetrammatron, non modo Genitivus causum, sed etiam Dativum, (Hieronymus vertit, Dominus noster) & Ablativum cum prepositione potest designare. Senus semper idem, quod nempe Iohannes Domini filius: sibi Domino tribuenda: à Ioh. Domino pendeat. Quo pacto Osanna filio David, significat ab eo taliter esse. Chaldaea editio exprefit Ablativum per propositionem קֶרֶם פְּנִימָה, lemin kodam puriana, & facie domini redemptio.

Articulus 11. præfixus nomine Tetrammatron, non modo Genitivus causum, sed etiam Dativum, (Hieronymus vertit, Dominus noster) & Ablativum cum prepositione potest designare. Senus semper idem, quod nempe Iohannes Domini filius: sibi Domino tribuenda: à Ioh. Domino pendeat. Quo pacto Osanna filio David, significat ab eo taliter esse. Chaldaea editio exprefit Ablativum per propositionem קֶרֶם פְּנִימָה, lemin kodam puriana, & facie domini redemptio.

In fine Psalmi Hebreus est jam tercia vice לְבָתִים & Chaldaea לְבָתִים, in scula Graeca nihil est. Hieronymus vertit hic quoque & prius, semper Legi verum tertium. Quum autem hoc loco fit in fine, recte argumentum Hieronymus non denotare alterius sententia exordiumque rhythmī distinctionem, seu cuiusdam musicæ varietatis silentium, aut commutationem metri, aut paulationem spiritus. Postius revertendum ab altero choro moneret cuendem verum, aut aliud quippiam innueret.

Ceterum autem abolutam enunciationem esse, non apostropho: hoc enim præ te fert aperte formula orationis cum verbo, est. Quamquam juxta verisonem Hieronymus posset exponi, Domini filius, nimur sit: tibi Domino filius, & filicet tributar: & super populum tuum benedictio tua, id est, benedicaris & laudes ari populo tuo. Lecte Apocalypsin, ubi legitur, salutis Deo nostro.

Argumentari cum Bernardo b. licet hinc solum Deum esse caussam principalem gratiae, in qua, & in gloria constitutus filius, Deus, ut dixi, est Deus salvos faciens: & ipse de teipso dixit: Ego sum, ego sum Domini noster, & non est ab me salvator: & Deus ab me nos fecit, & salvator non est praeter me l: &, salutis populi ego sum; denique Deum omnis gloria nominavit, Petrus m, qui gratiam scilicet dat & gloriam n: Paulus ait: Non ego, sed gratia Dei o meum. Definit autem Tridentinum Concilium causam principalem gloriam Justitiam Deum esse. Ut interdum salutis vocum latitudine Augustini, q, ut pertinet non ad Angelos dumtaxat, hominemque, sed etiam ad pecora.

De doce autem gratia supernaturalis, deque vera ejusmodi ordinis salute, quo pacto fit à Deo ut principali causa, simili tamen a cooperante libero arbitrio nostro, paucis verba admodum docet Bernardus explicat. Isaque non liber arbitrio, sed Domini est filius, immo ipse filius, iste est & via ad salutem, qui ait: Salutis populorum, qui sunt peribiles; Ego sum via; & facit via, qui & salutis, & qui & salutis, ut non glorietur omnis caro. Si ergo bona via, non merita, & sunt & patria salutis, & via, non bonus, nisi sum Deus: Dei preculubus sunt manerant non opera, quām ejus præmia: & qui fecit se debitorum in illis, facit & nos promitterez bis. Ad que tamē condenda merita dignatus sibi adhibere creaturam ministeria, non quibus agas, sed quibus per hos, vel de quibus profer. Hæc illa.

Glossarum putare innui tempore obdictionis Jerofolymitangius Romanis: quando Angeli moniti, Christiani transierunt in regnum Agrippæ, qui concederat erat Romanis, & ibi fuerunt lavati.

Super populum tuum benedictio tua.] Prætermisit Hieronymus particularum conjungentem, & quæ careant etiam editiones aliae. Videatur autem illa uterunque Lorini in psal. Tom. I.

Epiph. 112. Hieronymi secta argumentatio.

Valentia obliteratio circa hunc Psalmum & duo precedentia.

PSALMUS QUARTUS. TITULUS.

1. In finem: In carminibus, Psalmus David.

2. Cum invocarem exaudiuit me Deus justitie mea in tribulatione dilatasti mihi.

Miserere mei, & exaudi orationem meam.

3. Filii hominum utquequā gravi corde: ut quid diligitis vanitatem, & quāritis mendaciam?

4. Et scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum: Dominus exaudiat me cum clamaverit ad eum.

5. Ira facimini, & nolite peccare: quæ dicitis in coribus vestris, in cubilibus vestris compungimini.

6. Sacrificate sacrificium justitiae, & sperate in Domino, multi dicunt: Quis ostendit nobis bona?

7. Signatum est super nos lumen vultus tui Domine dedisti latitudinem in corde meo.

8. A fructu frumenti, vini, & olei sui multiplicati sunt.

9. In pace in idipsum dormiam, & requiescam.

10. Quoniam tu Domine singulariter in spe constitueri me.

D 3 Vers.

